

Mikołaj Rajca

Uniwersytet Gdański

mikolajrajca@gmail.com

Wojciech Sroka

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

wisroka@gmail.com

Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa na przykładzie formatu telewizyjnego. Wybrane zagadnienia

*The Legal Protection of Trade Secret with Reference
to a TV Format. Selected Issues*

STRESZCZENIE

Celem badań jest dyskusja na temat istoty formatu telewizyjnego jako tajemnicy przedsiębiorstwa oraz próba odpowiedzi na pytanie, czy oraz w jaki sposób można wykorzystać środki przewidziane w Kodeksie cywilnym oraz ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji do jego ochrony.

Słowa kluczowe: format telewizyjny; tajemnica przedsiębiorstwa; dobra osobiste; nieuczciwe zwalczanie konkurencji

POJĘCIE TAJEMNICY PRZEDSIĘBIORSTWA

Podjmując rozważania o cywilnoprawnej ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa w zakresie dotyczącym formatu telewizyjnego, należy w pierwszej kolejności dokonać krytycznego porównania obu pojęć. Wskazać przy tym trzeba, że w polskim porządku prawnym brakuje jednolitej definicji legalnej tajemnicy przedsiębiorstwa, zaś w różnych aktach prawnych można znaleźć pojęcia zbliżone i pokrewne, jak np. informacja poufna, informacja posiadająca wartość gospodarczą, tajemnica handlowa, *know-how* czy informacje niejawne.

Podobny stan prawny utrzymuje się na poziomie wspólnotowym, gdzie nie wypracowano jednolitej siatki pojęciowej tajemnicy przedsiębiorstwa w braku jednolitego aktu prawnego, który odnosiłby się *expressis verbis* do ochrony informacji. Wskazać należy, iż definicje tajemnicy przedsiębiorstwa można znaleźć w ustawodawstwach m.in. Polski, Bułgarii, Republiki Czeskiej, Słowacji oraz Grecji. Natomiast nie wypracowano podobnej definicji w Austrii, Belgii, Francji, Niemczech, Holandii, Rumunii czy Hiszpanii¹. Szczególnie istotną doniosłość posiadają zapisy porozumienia TRIPS², które posługuje się pojęciem informacji nieujawnionej. Dyspozycją art. 39 wprowadzono szereg przesłanek, których kumulatywne spełnienie umożliwi objęcie informacji ochroną przed czynami nieuczciwej konkurencji. W myśl przywołanego przepisu z informacją podlegającą ochronie będziemy mieli do czynienia w sytuacji, gdy: 1) informacja została uzyskana przez podmiot uprawniony zgodnie z prawem, 2) pozostaje pod kontrolą tego podmiotu, 3) jest poufna, tzn. nie jest ogólnie znana lub łatwo dostępna dla osób z kręgu, które normalnie zajmują się tym rodzajem informacji, 4) posiada wartość handlową, 5) osoba sprawująca kontrolę nad informacją podjęła rozsądne w danych okolicznościach środki w celu utrzymania informacji w poufności. Równie istotne znaczenie mają zapisy dyrektywy w sprawie ochrony niejawnego *know-how* i niejawnych informacji handlowych³, która w art. 2 potwierdza przesłanki wskazane w art. 39 TRIPS.

Ponieważ w prawie polskim nie ma osobnej ustawy poświęconej ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa, należy ustalić regulację, która stanowiłaby podstawę wszelkich interpretacji, czym jest tajemnica przedsiębiorcy chroniona w innych aktach prawnych. Status prawny tajemnicy przedsiębiorstwa wiąże się z wątpliwościami dotyczącymi sytuacji prawnej właściciela tajemnicy przedsiębiorstwa, zwłaszcza w odniesieniu do jego prawa podmiotowego⁴. Zasadnicze znaczenie dla

¹ Pozyskano z: http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/trade-secrets/130711_final-study_en.pdf [dostęp: 10.02.2017].

² Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej TRIPS (Dz.U. z 1996 r., nr 32 poz. 143).

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego *know-how* i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Dz.Ur. UE L 157/1).

⁴ Doktryna nie jest jednomyślna co do podstawy i wynikającego z niej charakteru ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa. Część przedstawicieli prezentuje stanowisko opierające się na przyznaniu prawa podmiotowego do tajemnicy przedsiębiorstwa. To stanowisko w doktrynie polskiej przyjął S. Sołtysiński (początkowo uznawał możliwość zrekonstruowania prawa podmiotowego do tajemnicy przedsiębiorstwa w oparciu o art. 415 k.c. i art. 3 u.z.n.k., a następnie podobną tezę przyjął na podstawie art. 11 u.z.n.k. – zob. S. Sołtysiński, *Licencje na korzystanie z cudzych rozwiązań technicznych*, Warszawa 1970, s. 170 i n.), a także E. Wojcieszko-Głuszko (*Ochrona prawna know-how w prawie polskim na tle prawnoporównawczym*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2002, z. 81, s. 164) oraz A. Michalak (*Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa. Zagadnienia cywilno-*

prowadzenia analizy ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa w odniesieniu do formatu telewizyjnego będzie mieć definicja legalna, o której traktuje art. 11 u.z.n.k., która w zakresie definiowania tajemnicy przedsiębiorstwa zgodna jest z przywołanymi zapisami porozumienia TRIPS oraz dyrektywy 2016/943 i rozciąga swoją ochronę na informacje niejawne. Wskazać bowiem należy, iż zgodnie z dyspozycją art. 11 u.z.n.k. ochrona informacji w ramach reżimu tajemnicy przedsiębiorstwa będzie każdorazowo uzależniona od spełnienia przez nie kumulatywnie trzech warunków: poufności, braku ujawnienia oraz zabezpieczenia informacji, uznając jednocześnie, że pod pojęciem tajemnicy przedsiębiorstwa należy rozumieć nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne czy organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje mające wartość gospodarczą.

POJĘCIE FORMATU TELEWIZYJNEGO JAKO ZBIORU INFORMACJI

Mając powyższe na uwadze, można stwierdzić, że definicja tajemnicy przedsiębiorstwa opiera się przede wszystkim na przesłance poufności informacji. W tym miejscu należy zadać pytanie, czy format telewizyjny można uznać za informację lub ich zbiór. Trudność odpowiedzi sprawia fakt, że – pomimo doniosłości faktycznej – nie wypracowano legalnej definicji formatu telewizyjnego⁵. Przykładowo próbę taką podjęto w Wielkiej Brytanii w ramach przygotowywania nowelizacji brytyjskiego zbioru przepisów poświęconych nadawcom radiowo-telewizyjnym *British Broadcasting Bill*⁶, gdzie rozłącznie ujęto pojęcia planu formatu jako zbioru informacji oraz samego formatu jako wytworu artystycznego⁷, ostatecznie jednak odstępując od dalszego procedowania nowelizacji.

Przystępując każdorazowo do rozważań o formacie telewizyjnym, należy wyjść jednak od definicji formatu – pewnego rodzaju twórczości artystycznej, której

prawne, Kraków 2006, s. 152 i n.). Inny pogląd opiera koncepcję tajemnicy przedsiębiorstwa oraz model jej ochrony na odpowiedzialności deliktowej, a z przedmiotowym pojęciem wiąże się pewna wyłączność korzystania z tajemnicy, chroniona przepisami o odpowiedzialności deliktowej. Zob. B. Gawlik, *Umowa know-how. Zagadnienia konstrukcyjne*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wnalezczości i Ochrony Własności Intelektualnej” 1974, z. 3, s. 23.

⁵ F.L. Fine, *A Case for the Federal Protection of Television Formats: Testing the Limit of “Expression”*, „Pacific Law Journal” 1985, No. 49, s. 51.

⁶ S. Lane, *Format Rights in Television Shows: Law and the Legislative Process*, „Statute Law Review” 1992, No. 24. Próba została podjęta w wyniku orzeczenia Brytyjskiej Królewskiej Rady Przybocznej z dnia 18 lipca 1989 r. w sprawie *Green vs. Broadcasting Corporation of New Zealand* (1989) RPC 469.

⁷ W projekcie zaproponowano pojęcie *format proposal*, które miało obejmować zarejestrowany, ugruntowany plan dla formatu telewizyjnego, oraz *format program* jako faktyczny program telewizyjny, odznaczający się poziomem oryginalności i stworzony jako powtarzający się serial. Ostatecznie uznano, że proponowane definicje są zbyt szerokie i zostały odrzucone.

niezwykłość objawia się w unifikacji (tworzeniu) zbioru audycji telewizyjnych o nierzadko uzależniających właściwościach⁸. W tym kontekście format telewizyjny należy rozumieć jako pomysł lub ideę, zawierający w szczególności koncepcję programu telewizyjnego, tj. istotne elementy definiujące zasady/formułę, tematykę, atmosferę oraz inne cechy wykazujące przymiot oryginalności⁹. W literaturze można znaleźć różne definicje formatu telewizyjnego. J. Barta oraz M. Markiewicz wskazują, że zawiera on pewne ogólne koncepcje programów o zróżnicowanej tematyce i charakterze (np. teleturnieje, quizy, programy typu reality show)¹⁰. Z. Pinkalski zauważa natomiast, że format telewizyjny to fundament programu telewizyjnego i podstawa tworzenia audycji oraz jej rozpowszechniania w innych państwach, tworząca ich regionalną wersję¹¹. Podobnie S. Lachaussée i D. Pincandent definiują format telewizyjny jako projekt, ramę oraz formułę programu telewizyjnego¹². W zagranicznej judykaturze zauważa się także, że przez format telewizyjny należy rozumieć pomysł, tytuł, konfigurację, strukturę oraz sekwencje pojedynczego programu, a także cyklu powtarzalnych audycji tworzących zwartą audycję (w tym powtarzalną – serial), w której kontekście należy też rozumieć zorganizowany zbiór szczegółowych pomysłów na przyszłe wydania¹³.

Nie ulega wątpliwości, że wskazane wyżej elementy formatu telewizyjnego pozwalają na rozpatrywanie zagadnienia jako informacji lub zbioru informacji. W tym zakresie trzeba mieć również na względzie, iż samo opracowanie formatu wymaga poczynienia odpowiednich przygotowań i doniosłego wkładu w celu przygotowania ram audycji. Z tego powodu w judykaturze francuskiej nierzadko format telewizyjny porównuje się do instrukcji obsługi, która *per se* stanowi zbiór doniosłych informacji (idei i pomysłów) składających się jako całość na ukształtowanie programu telewizyjnego¹⁴.

⁸ R. Meadow, *Television Formats – The Search for Protection*, “California Law Review” 1970, No. 58(5), s. 1169–1170.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Paryżu z dnia 27 marca 1998 r. w sprawie *Divertissimo c/Sportissimo*.

¹⁰ J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie*, Warszawa 2010, s. 43.

¹¹ Z. Pinkalski, *Prawna ochrona formatów telewizyjnych*, Warszawa 2015, s. 19.

¹² S. Lachaussée, D. Pincandent, *Les formats télévisés, une protection délicate*, www.village-justice.com/articles/formats-televises-protection-delicate,13055.html [dostęp: 05.01.2017].

¹³ Wyrok Paryskiego Trybunału Wyższej Instancji z dnia 3 stycznia 2006 r. w sprawie *SA Métropole Télévision M6 i Sté Eyeworks przeciwko SA Société Nationale de télévision*, France 2, *Légipresse* 2006, nr 232, s. 79.

¹⁴ *Ibidem*.

PODSTAWY OCHRONY FORMATU TELEWIZYJNEGO JAKO TAJEMNICY PRZEDSIĘBIORSTWA

Nie mając wątpliwości co do możliwości rozpatrywania formatu telewizyjnego jako informacji (zbioru), należy rozważyć pozostałe przesłanki umożliwiające objęcie go ochroną cywilnoprawną w ramach ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa. Bliższa analiza przywołanych wcześniej warunków ochrony pozwala stwierdzić, iż są one ze sobą funkcjonalnie związane, dlatego należy je rozpatrywać zbiorczo. W myśl art. 11 ust. 4 u.z.n.k. o poufności informacji można mówić wtedy, gdy informacja ta nie jest ujawniona do wiadomości publicznej. Przypomnieć w tym miejscu warto, że zakres ochrony prawnokonkurencyjnej wynikającej z art. 11 u.z.n.k. dotyczy niechronionych przez prawo autorskie pomysłów i idei¹⁵. Nie będzie poufną informacja łatwo dostępna oraz powszechnie znana przez każdego obywatela czy specjalistów z danej branży. Przedmiotowy przepis nie przesądza *expressis verbis* o zakresie geograficznym, na jaki rozciąga się możliwość ujawnienia informacji. Mając jednak na względzie postępujący rozwój społeczeństwa informacyjnego i wzrost dostępności informacji, ocena w tym zakresie powinna być rozpatrywana globalnie¹⁶.

Przyrównując powyższe rozważania do informacji związanych z formatem telewizyjnym, należy także zauważyć, że zakaz ujawnienia informacji do publicznej wiadomości nie jest równoznaczny z koniecznością utrzymania jej w absolutnej poufności. Praktyka, szczególnie w ramach produkcji formatów telewizyjnych, wymaga, by dostęp do informacji o charakterze tajemnicy przedsiębiorstwa posiadał określony krąg podmiotów¹⁷. Można zatem stwierdzić, iż dopóki informacje związane z formatem telewizyjnym nie zostały powszechnie udostępnione, a przedsiębiorca w sposób obiektywny kontroluje konieczne rozpowszechnienie informacji wśród pracowników, stan tajemnicy pozostaje nienaruszony. Każde naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa może bowiem w sposób negatywny wpłynąć na pozycję gospodarczą przedsiębiorcy.

Obok przesłanki poufności, na gruncie art. 11 ust. 4 u.z.n.k. powstaje pytanie, czy informacja podlegająca ochronie musi posiadać komercyjny charakter. Wskazany przepis prawny nie przesądza tej kwestii, jednak należy domniemywać, że przesłanką pozytywną ochrony informacji jako tajemnicy przedsiębiorstwa jest

¹⁵ E. Traple, [w:] *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, red. J. Barta, M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiągalski, R. Markiewicz, E. Traple, Warszawa 2011, s. 48.

¹⁶ Tak: Z. Pinkalski, *op. cit.*, s. 232; A. Michalak, [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. M. Sieradzka, M. Zdyb, Warszawa 2010. Przeciwnie: E. Nowińska, M. du Vall, *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Warszawa 2008, s. 140.

¹⁷ W orzeczeniu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 304/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 59, Sąd Najwyższy stwierdził: „[...] tajemnica nie traci swego charakteru przez to, że wie o niej pewne koło osób zobowiązanych do dyskrecji w tej sprawie, jak chociażby pracownicy i robotnicy przedsiębiorstwa lub inne osoby, które przedsiębiorca wtajemnicza w proponowany interes”.

posiadanie przez nią przynajmniej minimalnej wartości gospodarczej. Domniemanie to opiera się przede wszystkim na dyspozycji art. 39 porozumienia TRIPS, który traktuje o „wartości handlowej” w odniesieniu do tajemnicy handlowej. Analogiczny zapis można znaleźć w art. 2 ust. 1 lit. b dyrektywy 2016/943.

Analizując natomiast art. 11 ust. 1 u.z.n.k., trzeba zauważyć, że naruszenie prawa podmiotowego do tajemnicy przedsiębiorstwa może nastąpić poprzez „przekazanie, ujawnienie lub wykorzystanie cudzych informacji [...] albo ich nabycie od osoby nieuprawnionej”. Nie zostało tu jednak sprecyzowane, jakie okoliczności można zakwalifikować do tego wyliczenia. Uznać należy, iż ujawnienie będzie stanowić działanie o charakterze rozpowszechniania tajemnicy przedsiębiorstwa poza krąg upoważnionych do niej osób. Przekazanie natomiast będzie obejmować wszystkie inne przypadki, gdy osoby trzecie uzyskują informacje bez naruszenia stanu poufności. Zastosowanie poufnych informacji w komercyjnej działalności sprawcy celem osiągnięcia zysku będzie równoznaczne z wykorzystaniem tajemnicy przedsiębiorstwa.

Ujmując zbiorczo powyższe rozważania, należy stwierdzić, że wykorzystanie tajemnicy przedsiębiorstwa konkurenta może stanowić delikt nieuczciwej konkurencji i naruszenie prawa podmiotowego. Co więcej, doktryna podkreśla, iż wymiar art. 11 u.z.n.k. ma także charakter prewencyjny, bowiem – jak wspomniano – na jego podstawie za czyn nieuczciwej konkurencji może również zostać uznane ujawnienie informacji, z których sprawca nie korzysta, bądź rozwiązań stanowiących wprawdzie tajemnicę, lecz nienadających się do stosowania (np. ze względu na duży koszt wdrożenia)¹⁸.

ROSZCZENIA Z TYTUŁU NARUSZENIA PRAWA PODMIOTOWEGO DO TAJEMNICY PRZEDSIĘBIORSTWA

Jak już wskazano, prawo podmiotowe przedsiębiorcy wobec zachowania formatu telewizyjnego jako tajemnicy przedsiębiorstwa może zostać naruszone w przypadku wykorzystania lub ujawnienia informacji go dotyczących, co umożliwiła poszkodowanemu uruchomienie ochrony w oparciu o art. 18 u.z.n.k., wyliczający enumeratywnie przysługujące w tym zakresie roszczenia (z wyłączeniem roszczeń na zasadach ogólnych)¹⁹:

- art. 18 ust. 1 pkt 1 u.z.n.k.: zaniechania niedozwolonych działań,
- art. 18 ust. 1 pkt 2 u.z.n.k.: usunięcia skutków niedozwolonych działań,

¹⁸ Zob. S. Sołtysiński, [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. S. Sołtysiński, A. Szajkowski, J. Szwaja, M. Tarska, t. 1, Warszawa 2006, s. 445.

¹⁹ W literaturze uznaje się, że roszczenia przysługujące przedsiębiorcy na podstawie art. 18 u.z.n.k. mają charakter przepisów szczególnych w stosunku do odpowiednich zapisów kodeksu cywilnego. Zob. A. Malarewicz, *Konsument a reklama. Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2010, s. 266.

- art. 18 ust. 1 pkt 3 u.z.n.k.: złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie,
- art. 18 ust. 1 pkt 6 u.z.n.k.: jeżeli czyn był zawiniony, również zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego.

ROSZCZENIE O ZANIECHANIE

Z punktu widzenia przedsiębiorcy, którego prawo podmiotowe do poufności informacji w ramach formatu telewizyjnego (tajemnicy przedsiębiorstwa) zostaje naruszone, stanowiąc jednocześnie czyn nieuczciwej konkurencji, wydaje się najważniejszym uprawnieniem możliwość skierowania do sądu roszczenia o zaniechanie nieuczciwej praktyki. Aby żądać zaniechania niedozwolonych działań, konieczne jest wskazanie konkretnej ich postaci²⁰. Co wyjątkowo istotne, przedmiotowe roszczenie jest roszczeniem typowym dla bezwzględnych praw podmiotowych, zwłaszcza z zakresu własności intelektualnej, ale również dóbr osobistych (art. 24 k.c.)²¹.

Powództwo o zaniechanie może zostać złożone w trzech wypadkach:

- kiedy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo naruszenia prawa podmiotowego (przekazania, ujawnienia lub wykorzystania tajemnicy przedsiębiorstwa), a stan faktyczny zagraża już interesom przedsiębiorcy (w zw. z art. 3 ust. 1 u.z.n.k.),
- kiedy czyn nieuczciwej konkurencji został popełniony i utrzymuje się w czasie, zagrażając interesom przedsiębiorcy,
- kiedy czyn nieuczciwej konkurencji został popełniony, lecz zachodzi wysokie prawdopodobieństwo powtórnego jego popełnienia.

Omawianym roszczeniem przedsiębiorca może zatem żądać biernego zachowania się konkurenta przez zaprzestanie nieuczciwej praktyki. Sąd każdorazowo, mierząc się z takim stanem faktycznym, będzie brał pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy i będzie opierał się na obiektywnych kryteriach oceny. Roszczenie wnosi się za pomocą pozwu, który musi spełniać wymogi stawiane takiemu pismu procesowemu przez art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. i określać jednoznacznie, jakiego zachowania żąda od pozwanego i jakich działań winien on zaniechać.

²⁰ J. Barta, R. Markiewicz, [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. J. Barta, M. Kępiński, R. Markiewicz, M. Późniak-Niedzielska, R. Skubisz, T. Skoczny, S. Sołtyśński, Warszawa 1994, s. 162. Por. wyrok SN z dnia 22 października 2002 r., III CKN 271/01, LEX nr 79340.

²¹ E. Wojcieszko-Głuszko, *Tajemnica przedsiębiorstwa i jej cywilnoprawna ochrona na podstawie przepisów prawa o nieuczciwej konkurencji*, „Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ” 2005, z. 89, s. 35.

ROSZCZENIE O USUNIĘCIE SKUTKÓW NIEDOZWOLONYCH DZIAŁAŃ

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 2 u.z.n.k. przedsiębiorca może wytoczyć powództwo przeciwko konkurentowi w celu usunięcia skutków powstałych przez przekazanie, ujawnienie lub wykorzystanie informacji/elementów składowych formatu telewizyjnego. Odmienne do roszczenia o zaniechanie, przedmiotowym środkiem pokrzywdzony domaga się aktywnego zachowania od sprawcy, które ma się ziścić w postaci usunięcia skutków nieuczciwego działania. Należy zwrócić uwagę, iż komentowany przepis nie przedstawia katalogu czynności, jakich można się domagać od sprawcy czynu, z czego należy wywieść, że przedsiębiorca może domagać się podjęcia wszelkich działań nakierowanych na usunięcie niedozwolonego skutku²² pod warunkiem, że działania te są adekwatne do popełnionego czynu i nadają się do usunięcia jego następstw²³.

Dyspozycją art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Wnoszący powództwo musi zatem wskazać i udowodnić, że pozwany przedsiębiorca dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji w odniesieniu do tajemnicy przedsiębiorstwa, a następnie udowodnić istnienie ciągu przyczynowo-skutkowego pomiędzy przekazaniem, ujawnieniem lub wykorzystaniem tajemnicy a naruszeniem jego sprecyzowanych interesów. W literaturze wskazuje się, że roszczenie o usunięcie skutków wykazuje cechy podobieństwa do roszczenia przewidzianego przez art. 363 k.c. o naprawienie szkody²⁴.

ROSZCZENIE O ZŁOŻENIE OŚWIADCZENIA

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 3 u.z.n.k. przedsiębiorca może dochodzić czynnego zachowania się konkurenta w związku z naruszeniem jego prawa podmiotowego do zachowania w poufności tajemnicy przedsiębiorstwa przez wystąpienie z roszczeniem o złożenie przez podmiot naruszający to prawo jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia. Doktryna przypisuje przedmiotowemu roszczeniu funkcję informacyjną, wychowawczą, prewencyjną, kompensacyjną i reklamową²⁵. Ponadto wskazać należy, iż przedmiotowy środek służy temu samemu celowi, co roszczenie o usunięcie skutków niedozwolonych działań i z tego powodu jest on

²² A. Szewc, *Naruszenie własności przemysłowej*, Warszawa 2003, s. 186.

²³ Por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 10 października 2005 r., I ACa 221/05, LEX nr 519299.

²⁴ J. Szwaja, [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. J. Szwaja, Warszawa 2012, s. 844.

²⁵ E. Wojcieszko-Głuszko, *Roszczenie o złożenie oświadczenia w prawie nieuczciwej konkurencji*, [w:] *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Janusza Szwaji*, red. E. Nowińska, M. du Vall, „Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ” 2004, s. 222.

niekiedy przez doktrynę kwalifikowany jako skonkretyzowana postać roszczenia z art. 18 ust. 1 pkt 2 u.z.n.k.²⁶

Przedmiotowym roszczeniem uprawniony może korzystać kumulatywnie, przez co należy rozumieć, iż zgodnie z art. 191 k.p.c. w jednym pozwie może wystąpić np. z roszczeniem o zaniechanie oraz roszczeniem o złożenie oświadczenia, co w rezultacie upraszcza i przyspiesza postępowanie przeciwko nieuczciwemu konkurentowi przez ograniczenie liczby postępowań. Sąd może nakazać pozwanemu opublikowanie oświadczenia w formie, w jakiej czyn nieuczciwej konkurencji został popełniony oraz w podobnym miejscu (nośniku). W kontekście ochrony formatu telewizyjnego należy za taką okoliczność uznać przede wszystkim potencjalną liczbę odbiorców programu, który zawiera elementy wprowadzone jako rezultat naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa, lub dokonać oszacowania szkody powstałej w wyniku ujawnienia bądź przekazania informacji poufnych.

Omawiane roszczenie stanowi narzędzie ochrony dla uprawnionego o pewnym charakterze doniosłości. Wydanie przez konkurenta oświadczenia, w którym przyznaje on stosowanie nieuczciwych praktyk, może doprowadzić do obniżenia jego autorytetu i wartości handlowej w ramach obrotu gospodarczego przez zmniejszenie lub zniweczenie zainteresowania np. reklamodawców oraz sponsorów, co w rezultacie sprawia, że przedmiotowe roszczenie niesie za sobą istotny potencjał dla uprawnionego.

ROSZCZENIE O ZASĄDZENIE ODPOWIEDNIEJ KWOTY NA CEL SPOŁECZNY ZWIĄZANY ZE WSPIERANIEM KULTURY POLSKIEJ LUB Z OCHRONĄ DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Przepis art. 18 ust. 1 pkt 6 u.z.n.k. przyznaje przedsiębiorcy roszczenie wobec nieuczciwego konkurenta w postaci żądania zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub z ochroną dziedzictwa narodowego.

W literaturze podkreśla się, że przedmiotowy mechanizm nie stanowi właściwego zabezpieczenia praw poszkodowanego. Jak wskazuje J. Szwaja²⁷, przedmiotowy środek prawny *per se* stanowi pewnego rodzaju karę, jednak nie daje on wymiernej korzyści poszkodowanemu²⁸. Ustawodawca zdecydował się na użycie określenia

²⁶ *Ibidem*, s. 218. Zob. także: wyrok SA w Warszawie z dnia 25 września 2013 r., VI ACA 1043/13, LEX nr 1396994.

²⁷ J. Szwaja, *op. cit.*, s. 875.

²⁸ Niewątpliwie analizowane roszczenie ma stanowić pewną formę represji poprzez ukaranie sprawcy czynu nieuczciwej konkurencji. Por. uzasadnienie projektu ustawy z dnia 16 marca 2000 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji, Sejm III kadencji, druk nr 1235.

„odpowiednia suma pieniędzy”, co jest określeniem nieostрым i zbyt mało precyzyjnym. W obecnym unormowaniu art. 18 ust. 1 pkt 6 u.z.n.k., w odniesieniu do ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa, należy ocenić przedmiotowy środek jako środek o marginalnym znaczeniu. Doświadczenie wskazuje, że poszkodowany będzie w pierwszej kolejności zabiegał o rekompensatę dla samego siebie, przy świadomości, że pokryje ona przede wszystkim poniesioną szkodę, a nie o uzyskanie specjalnego odszkodowania. Co więcej, należy pamiętać, że przedsięwzięcia medialne, do których zalicza się format telewizyjny, są realizacjami o wysokich kosztach produkcji oraz potencjalnie wysokich przychodach dla twórców.

Wydaje się zatem mało prawdopodobny fakt, że poszkodowany zdecyduje się na przeznaczenie należnej mu kwoty pieniężnej w wysokości wystarczającej do pokrycia jego strat na cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego. Z drugiej strony z komercyjnego i marketingowego punktu widzenia fakt wyzbycia się należnej kwoty roszczenia i przekazania go na cele społeczne może potencjalnie przysporzyć poszkodowanemu pozytywny odbiór, a tym samym obejmie go większa atencja oraz zainteresowanie potencjalnych widzów (wzrost oglądalności) oraz reklamodawców i sponsorów.

OCHRONA FORMATÓW TELEWIZYJNYCH JAKO TAJEMNICY PRZEDSIĘBIORSTWA NA PODSTAWIE ART. 23 I 24 K.C.

Ochrona formatów telewizyjnych jako tajemnicy przedsiębiorstwa oparta o regulacje dotyczące dóbr osobistych jest interesującym przykładem alternatywnej formy ochrony własności intelektualnej. Jej analiza powinna być rozpoczęta od określenia postaci przedsiębiorstwa jako podmiotu opartego o przepisy materialne określone dla osób prawnych, ponieważ w takim wypadku można odnieść się do konstrukcji ochronnej przewidzianej w art. 23 i 24 k.c.²⁹ Należy zatem przywołać regulacje Kodeksu cywilnego stanowiące, że osobą prawną jest Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Warunkiem w przypadku ochrony osób prawnych jest więc w wyżej wskazanym wypadku posiadanie osobowości prawnej. Trzeba jednak pamiętać, iż ustawodawca wyraził bezpośrednio w art. 37 § 1 k.c., że jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisu do właściwego rejestru, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Istotne jest także, że przepisy o osobach prawnych stosuje się odpowiednio do jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, o ile posiadają ustawową zdolność prawną. Warto w tym miejscu przywołać orzeczenie Sądu Najwyższego, które zapadło jeszcze przed nowelizacją przepisów Kodeksu

²⁹ A. Kubiak-Cyruł, *Ochrona dóbr osobistych osób prawnych w prawie polskim*, [w:] *Dobra osobiste w XXI wieku. Nowe wartości, zasady i technologie*, red. J. Balcarczyk, Warszawa 2012, s. 48–488.

cywilnego, w którego treści wskazano, że spółka prawa cywilnego pomimo braku osobowości prawnej działa jako przedsiębiorstwo, którego dobro osobiste jest dobrem osobistym wspólników i podlegającym ochronie stosownie do art. 24 k.c.³⁰

Mając powyższe na uwadze, należy zastanowić się, w jaki sposób dobra osobiste umożliwiają ochronę formatu telewizyjnego jako tajemnicy przedsiębiorstwa (a więc nieujawnionych do wiadomości publicznej informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa oraz innych, posiadających wartość gospodarczą), czy należałoby kategoryzować jako jeden z przykładów wyrażonych *explicite* w art. 23 k.c. czy może warto byłoby zwrócić uwagę na sformułowanie „w szczególności” i zastanowić się nad próbą identyfikacji nowego typu dobra osobistego³¹. Wydaje się, że przy ochronie w ramach reżimu dóbr osobistych rozważania trzeba rozpocząć od określenia tego, że format telewizyjny jest pewnego rodzaju przejawem twórczości. Przy próbie odnalezienia środków jego ochrony jako tajemnicy przedsiębiorstwa warto się odwołać do określenia wyrażonego w Kodeksie cywilnym, jakim jest twórczość artystyczna, oraz przeanalizować prawa podmiotowe i rozważyć przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Twórczość artystyczna należy do kategorii dóbr osobistych wymienionych bezpośrednio w art. 23 k.c. Warto przypomnieć, że wspomniane dobro osobiste znajduje się w stosunku krzyżowania i zawierania do tzw. autorskiego dobra osobistego. W doktrynie można spotkać się ze spostrzeżeniem, iż twórczość naukowa i artystyczna zawarta w przepisach Kodeksu cywilnego jest terminem ogólnym w stosunku do określenia, jakie można odnaleźć w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych³². Należy zgodzić się z J. Bartą i R. Markiewiczem, którzy uznają ten pogląd za kontrowersyjny i w swoich rozważaniach jedynie podnoszą, że zachodzi między nimi stosunek zawierania (gdzie dobra osobiste z art. 23 k.c. „zawierają” autorskie dobra osobiste)³³. Podobnie kwestię tę ujął np. Sąd Okręgowy w Warszawie (odnoszący się do wcześniejszych wyroków w tej kwestii) w wyroku z dnia 25 stycznia 2016 r., stwierdzając, że autorskie prawa osobiste nie są odrębną kategorią pojęciową, lecz mieszczą się w granicach pojęcia „twórczości naukowej i artystycznej” przewidzianego w art. 23 k.c.³⁴ Ponadto należy zwrócić uwagę na art. 23 k.c. *in fine* stanowiący, że dobra

³⁰ Por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 1990 r., I CR 529/90, OSNC 1992, nr 7–8, poz. 136.

³¹ „Katalog dóbr osobistych [...] ma charakter otwarty. Odpowiedź na pytanie, czy określone dobro człowieka jest jego dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 i 24 k.c., zależy od wielu czynników, gdyż pojęcie to należy odnosić do określonego poziomu rozwoju technologicznego i cywilizacyjnego, przyjętych w społeczeństwie zasad moralnych i prawnych, istniejącego rodzaju stosunków społecznych, gospodarczych czy nawet politycznych. Pojęcie naruszenia określonego dobra osobistego jest również pojęciem dynamicznym w czasie i dotyczącym konkretnych środowisk”. Zob. uchwała SN I PZP 28/93 z dnia 16 lipca 1993 r., LEX nr 3943.

³² J. Banasiuk, *Współtwórczość i jej skutki w prawie autorskim*, Warszawa 2002, s. 232.

³³ J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie*, Warszawa 2016, s. 123.

³⁴ Por. wyrok SO w Warszawie z dnia 25 stycznia 2016 r., III C 251/13, LEX nr 2088579.

osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W konsekwencji możemy mówić o podwójnej ochronie autorskich dóbr osobistych: na mocy przepisów Kodeksu cywilnego oraz ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych³⁵, a na potwierdzenie tej idei przywołuje się przepis art. 24 § 3 k.c. stanowiący, iż przepisy o ochronie powszechnych dóbr osobistych nie uchybiają uprawnieniom przewidzianym w innych przepisach, a w szczególności w prawie autorskim oraz w prawie wynalazczym.

Zgodnie z powyższym możemy mówić o co najmniej dwóch potencjalnych rodzajach ochrony cywilnej formatu telewizyjnego jako tajemnicy przedsiębiorstwa – ogólnej oraz wynikającej z ustaw innych niż Kodeks cywilny. Relewantne jest przyjrzenie się ustawie autorskiej, ponieważ w przypadku ochrony twórczości należałoby się zastanowić, czy format telewizyjny mógłby zostać poddany podobnej ochronie, jakiej podporządkowany jest utwór w rozumieniu art. 1 ust. 1.

Problemem, który pojawia się w przypadku analizy przesłanek ochrony, jest zakwalifikowanie formatu telewizyjnego jako dzieła. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej, pod warunkiem że posiada on indywidualny charakter, ustalony w jakiegokolwiek postaci. Należy zatem mówić o utworze posiadającym cechy nowości oraz stworzonym w ramach granic przekraczających pewne wzorce w przestrzeni autorskiej. Nie możemy bowiem poddawać ochronie prawnoautorskiej każdego wytworu intelektu, ponieważ poszerzałoby to znacznie granice stopnia oryginalności. W orzecznictwie podkreśla się, że warunkiem poddania ochronie utworu jest wykazanie autonomicznej wartości twórczej. W przypadku, gdyby każdy utwór pracy umysłowej był traktowany jako utwór chroniony przez prawo autorskie, groziłoby to deprecjacją pojęcia twórczości³⁶.

Zauważalne jest również to, że format telewizyjny to pewnego rodzaju pomysł, a więc podczas dyskusji powinno się rozważyć kwestię zawartą w art. 1 ust. 2¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który porusza problem wyłączenia spod ochrony m.in. idei. Najważniejsze jest określenie, czy idea osiągnęła wystarczający poziom detali, aby przeistoczyć się w formę, a tym samym żeby mogła zostać potraktowana jako utwór. Osiągnięcie formy wyrazu posiadającej poszczególne elementy utworu (np. napisanie scenariusza programu telewizyjnego, zaprojektowanie scenografii czy stworzenie choreografii) umożliwi ochronę prawnoautorską, a tym samym przekroczy granice zawężone dla dzieła³⁷. Relewantne jest także podkreślenie, że jeżeli próg twórczości zostałby znacznie podwyższony,

³⁵ J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie*, Warszawa 2016, s. 122.

³⁶ Por. wyrok SN z dnia 22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 8, poz. 441–444.

³⁷ „Ponadto w określeniu granicy niechronionej prawnoautorsko idei w danym przypadku pomocne będą również narzędzia ekonomicznej analizy prawa, a w szczególności kryterium kosztów wytworzenia idei”. Zob. Z. Pinkalski, *op. cit.*, s. 260.

a twórcy istotnych detali formatu telewizyjnego nie mogliby zostać poddani ochronie zgodnie z regulacjami dotyczącymi twórcy, ochronę ich interesów osobistych ustawodawca zapewnia w art. 23 terminem „twórczość artystyczna”, stosownie do orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Krakowie³⁸.

Ostatnim elementem, jaki należy rozważyć w kwestii analizy przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w stosunku do ochrony formatu telewizyjnego jako tajemnicy przedsiębiorstwa, jest próba odpowiedzenia na pytanie, czy przedsiębiorstwo może być twórcą. Jeżeli mamy je traktować jako osobę prawną, należałoby stanowczo stwierdzić, że twórcą może być wyłącznie osoba fizyczna, a w takim przypadku ochrona nie mogłaby przysługiwać całemu przedsiębiorstwu, lecz wyłącznie autorowi utworu. Rozszerzenie ochrony na osobę prawną *per analogiam* byłoby naszym zdaniem zbyt szerokie. Należy więc uznać, że tajemnica przedsiębiorstwa, którą jest w tym wypadku format telewizyjny i jak wcześniej zauważyliśmy nie jest traktowana jako informacja, teoretycznie mogłaby zostać poddana ochronie zgodnie z przepisami dotyczącymi jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, o ile posiadają ustawową zdolność prawną zgodnie z orzecznictwem³⁹. Należy jednak przyznać, że pogląd ten jest ryzykowny, ponieważ zgodnie z ustawą autorskie prawa osobiste przysługują wyłącznie twórcy jako osobie fizycznej⁴⁰. Jedyna możliwość zbiorowej ochrony dóbr osobistych wynikałaby zatem z przepisów o współautorstwie, które i tak odnoszą się zasadniczo do osób fizycznych, a więc nie byłoby możliwości poddania ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa w postaci formatu telewizyjnego.

Wydaje się, że jedyną możliwością zastosowania środków ochronnych w ramach reżimu dóbr osobistych jest odniesienie się do węższego ujęcia przepisów art. 23 i 24 k.c. Niewątpliwie warto odwołać się do doktryny niemieckiej, określającej przepisy chroniące tajemnicę przedsiębiorstwa jako „kuźnię, w której dokonuje się »obróbki materiałów« dla przyszłych dóbr niematerialnych”. B. Giesen zauważa, że przyznanie silniejszej ochrony opartej o koncepcję praw podmiotowych umożliwiłoby konstruowanie nowych dóbr niematerialnych, jakich jeszcze nie znamy⁴¹.

³⁸ Por. wyrok SA w Krakowie z dnia 5 marca 2004 r., I ACa 35/04, LEX nr 127302.

³⁹ Zgodnie z wyrokiem SN z dnia 14 grudnia 1990 r., I CR 529/90, OSNC 1992, nr 7–8, poz. 136.

⁴⁰ Art. 8 ust. 2 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych z 1994 r. stanowi: „Domiemywa się, że twórcą jest osoba, której nazwisko w tym charakterze uwidoczniono na egzemplarzach utworu lub której autorstwo podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek inny sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu”. Podobnie kwestia jest rozpatrywana w ustawodawstwach europejskich: w Hiszpanii zgodnie z art. 5.1. Ley de Propiedad Intelectual de 12 abril 1996 za twórcę uważa się osobę fizyczną, która stworzyła dzieło literackie, artystyczne lub naukowe (Boletín Oficial del Estado); we Francji zgodnie z art. L113-1 Kodeksu Własności Intelektualnej w przypadku braku innych postanowień twórcą jest osoba lub osoby, które uwidoczniono przy tytule utworu (LegiFrance) (tłumaczenia własne).

⁴¹ B. Giesen, *Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa na gruncie art. 11 ZNKU*, „Studia Prawa Prywatnego” 2013, nr 2(29), s. 8.

Być może dobrą propozycją dla ochrony formatu telewizyjnego jest stworzenie zbiorczej kategorii dóbr osobistych, które pozwalałyby na ochronę twórczości *per se*. K. Czub określa je jako „intelektualne dobra osobiste”. Tego typu kategoria stanowiłaby ogólne określenie wszelkiej działalności intelektualnej, a więc można by uniknąć odwołania do rodzajów twórczości określonych *expressis verbis* w art. 23 k.c.: naukowej, artystycznej, wynalazczej i racjonalizatorskiej⁴². Stworzenie tego typu dobra ujmowałoby twórczość na tyle szeroko, że umocniłoby to ochronę idei oraz pomysłów, w oparciu o art. 24 k.c. (pod warunkiem spełnienia przesłanki bezprawnego naruszenia lub zagrożenia dobra osobistego)⁴³, niemogących przekroczyć progu zawężonego dla dzieł (np. braku ustalenia utworu na tyle trwale, żeby jego cechy wywierały efekt artystyczny⁴⁴). Rozwiązanie można by stosować m.in. do szczególnych rodzajów tajemnicy przedsiębiorstwa, jakim jest również format telewizyjny – nieuwzględniony w przepisach ustawy autorskiej.

Należy przyznać rację K. Czubowi, że dynamiczny rozwój twórczości w płaszczyźnie wertykalnej i horyzontalnej argumentowałby stworzenie jednego, ogólnego dobra osobistego dla wszelkich przejawów twórczości, pozwalającego sądownictwu na bardziej elastyczne rozumienie oraz korzystanie z przepisu odnoszącego się do wszystkich dóbr niematerialnych⁴⁵. Dzięki temu uniknęlibyśmy problemów w konstruowaniu nowych przepisów stanowiących podkategorię prawa autorskiego⁴⁶, jakich dostarcza nam ochrona formatów telewizyjnych. Nie możemy jednak zapominać o wcześniej wspomnianych przepisach o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, które niewątpliwie spełniają swoją rolę należycie. Zdefiniowanie ogólnego dobra osobistego jako twórczości intelektualnej dla ochrony formatu telewizyjnego jest dobrym przykładem ochrony w teorii. W piśmiennictwie natomiast podważa się znikome zastosowanie wspomnianych przepisów w praktyce⁴⁷.

⁴² K. Czub, *Prawa osobiste twórców dóbr niematerialnych*, Warszawa 2011, s. 61–63.

⁴³ Przesłanka zawinienia nie występuje w art. 24 k.c., a więc po określeniu dobra osobistego trzeba zastanowić się, czy czynność była bezprawna. Zob. M. Pazdan, [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 1: *Prawo cywilne – część ogólna*, red. M. Safjan, Warszawa 2012, s. 1272.

⁴⁴ Por. wyrok SN z dnia 25 kwietnia 1973 r., I CR 91/73, OSNC 1974, nr 3, poz. 50.

⁴⁵ K. Czub, *op. cit.*, s. 61–63. Sąd Najwyższy powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero następnie stwierdzić, czy doszło do działania bezprawnego. Zob. wyrok SN z dnia 17 czerwca 2004 r., V CK 609/03, LEX nr 109404.

⁴⁶ Takie rozwiązanie proponowane jest m.in. w Hiszpanii czy Argentynie. Zob. D.G. Blanco, *Introducción a los formatos audiovisuales y su defensa*, *Escuela de Organización Industrial, 2010–2011*, http://api.eoi.es/api_v1_dev.php/fedora/asset/eoi:78649/componente78648.pdf [dostęp: 01.02.2017]; G.L. Gaffoglio, *Formatos televisivos. Su protección legal bajo el sistema de derecho de autor. Tendencias*, www.justiniano.com/revista_doctrina/Gafoglio/televisivos.htm#_ftn23 [dostęp: 01.02.2017].

⁴⁷ Z. Pinkalski, *op. cit.*, s. 239.

PODSUMOWANIE

Przeprowadzona analiza porównawcza tajemnicy przedsiębiorstwa i formatu telewizyjnego pozwala na stwierdzenie, że format telewizyjny może i powinien być postrzegany jako informacja (zbiór informacji), co pozwala na objęcie go cywilnoprawną ochroną przewidzianą przez art. 18 u.z.n.k. w sytuacji naruszenia prawa podmiotowego przedsiębiorcy do tajemnicy. Przeglądając się roszczeniom z katalogu art. 18 u.z.n.k., należy dojść do wniosku, iż stanowią one efektywny mechanizm prewencyjny i ochronny, co pozwala uznać przedmiotowe środki ochrony jako doniosłe i podstawowe dla formatu telewizyjnego. Z drugiej strony, w świetle braku jednoznacznej definicji formatu telewizyjnego, trzeba zauważyć, że ochrona w ramach reżimu dóbr osobistych ma istotne znaczenie w rozwijającym się świecie nie tylko w odniesieniu do ochrony formatów telewizyjnych. Regulacje zawarte w Kodeksie cywilnym umożliwiają bowiem sądownictwu „olbrzymi margines swobody” przy samym określaniu dobra osobistego, ale także w odniesieniu do przesłanek z art. 24 k.c.⁴⁸ W wielu przypadkach niejako umożliwia to ochronę kategorii dóbr, które wcześniej nie mogły zostać jej poddane bądź nie zostały zdefiniowane przez orzecznictwo.

BIBLIOGRAFIA

- Banasiuk J., *Współtwórczość i jej skutki w prawie autorskim*, Warszawa 2002.
- Barta J., Markiewicz R., [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. J. Barta, M. Kępiński, R. Markiewicz, M. Późniak-Niedzielska, R. Skubisz, T. Skoczny, S. Sołtysiński, Warszawa 1994.
- Barta J., Markiewicz R., *Prawo autorskie*, Warszawa 2010.
- Barta J., Markiewicz R., *Prawo autorskie*, Warszawa 2016.
- Blanco D.G., *Introducción a los formatos audiovisuales y su defensa, Escuela de Organización Industrial, 2010–2011*, http://api.eoi.es/api_v1_dev.php/fedora/asset/eoi:78649/componente78648.pdf [dostęp: 01.02.2017].
- Czub K., *Prawa osobiste twórców dóbr niematerialnych*, Warszawa 2011.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem (Dz.Urz. UE L 157/1).
- Fine F.L., *A Case for the Federal Protection of Television Formats: Testing the Limit of “Expression”*, “Pacific Law Journal” 1985, No. 49.
- Gaffoglio G.L., *Formatos televisivos. Su protección legal bajo el sistema de derecho de autor. Tendencias*, www.justiniano.com/revista_doctrina/Gafoglio/televisivos.htm#_ftn23 [dostęp: 01.02.2017].

⁴⁸ B. Kordasiewicz, *Jednostka wobec środków masowego przekazu*, Wrocław–Warszawa–Kra-ków 1991, s. 160 i n.

- Gawlik B., *Umowa know-how. Zagadnienia konstrukcyjne*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej” 1974, z. 3.
- Giesen B., *Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa na gruncie art. 11 ZNKU*, „Studia Prawa Prywatnego” 2013, nr 2(29).
- http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/trade-secrets/130711_final-study_en.pdf [dostęp: 10.02.2017].
- Kordasiewicz B., *Jednostka wobec środków masowego przekazu*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1991.
- Kubiak-Cyruł A., *Ochrona dóbr osobistych osób prawnych w prawie polskim*, [w:] *Dobra osobiste w XXI wieku. Nowe wartości, zasady i technologie*, red. J. Balcarczyk, Warszawa 2012.
- Lachaussée S., Pincandent D., *Les formats télévisés, une protection délicate*, www.village-justice.com/articles/formats-televises-protection-delicite,13055.html [dostęp: 05.01.2017].
- Lane S., *Format Rights in Television Shows: Law and the Legislative Process*, “Statute Law Review” 1992, No. 24.
- Malarewicz A., *Konsument a reklama. Studium cywilnoprawne*, Warszawa 2010.
- Meadow R., *Television Formats – The Search for Protection*, “California Law Review” 1970, No. 58(5).
- Michalak A., [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. M. Sieradzka, M. Zdyb, Warszawa 2010.
- Michalak A., *Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa. Zagadnienia cywilnoprawne*, Kraków 2006.
- Nowińska E., Vall M. du, *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Warszawa 2008.
- Orzeczenie SN z dnia 3 października 2000 r., I CKN 304/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 59.
- Pazdan M., [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 1: *Prawo cywilne – część ogólna*, red. M. Safjan, Warszawa 2012.
- Pinkalski Z., *Prawna ochrona formatów telewizyjnych*, Warszawa 2015.
- Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej TRIPS (Dz.U. z 1996 r., nr 32 poz. 143).
- Sołtysiński S., [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. S. Sołtysiński, A. Szajkowski, J. Szwaja, M. Tarska, t. 1, Warszawa 2006.
- Sołtysiński S., *Licencje na korzystanie z cudzych rozwiązań technicznych*, Warszawa 1970.
- Szewc A., *Naruszenie własności przemysłowej*, Warszawa 2003.
- Szwaja J., [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. J. Szwaja, Warszawa 2012.
- Traple E., [w:] *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, red. J. Barta, M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiąkański, R. Markiewicz, E. Traple, Warszawa 2011.
- Uchwała SN I PZP 28/93 z dnia 16 lipca 1993 r., LEX nr 3943.
- Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 16 marca 2000 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji, Sejm III kadencji, druk nr 1235.
- Wojcieszko-Głuszko E., *Ochrona prawna know-how w prawie polskim na tle prawnoporównawczym*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2002, z. 81.
- Wojcieszko-Głuszko E., *Roszczenie o złożenie oświadczenia w prawie nieuczciwej konkurencji*, [w:] *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Janusza Szwaji*, red. E. Nowińska, M. du Vall, „Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ” 2004.
- Wojcieszko-Głuszko E., *Tajemnica przedsiębiorstwa i jej cywilnoprawna ochrona na podstawie przepisów prawa o nieuczciwej konkurencji*, „Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ” 2005, z. 89.
- Wyrok Paryskiego Trybunału Wyższej Instancji z dnia 3 stycznia 2006 r. w sprawie *SA Métropole Télévision M6 i Sté Eyeworks* przeciwko *SA Société Nationale de télévision*, France 2, L’Équipe 2006, nr 232.
- Wyrok SA w Krakowie z dnia 5 marca 2004 r., I ACA 35/04, LEX nr 127302.

Wyrok SA w Poznaniu z dnia 10 października 2005 r., I ACa 221/05, LEX nr 519299.
Wyrok SA w Warszawie z dnia 25 września 2013 r., VI ACa 1043/13, LEX nr 1396994.
Wyrok Sądu Apelacyjnego w Paryżu z dnia 27 marca 1998 r. w sprawie *Divertissimo c/Sportissimo*.
Wyrok SN z dnia 25 kwietnia 1973 r., I CR 91/73, OSNC 1974, nr 3, poz. 50.
Wyrok SN z dnia 14 grudnia 1990 r., I CR 529/90, OSNC 1992, nr 7–8, poz. 136.
Wyrok SN z dnia 22 października 2002 r., III CKN 271/01, LEX nr 79340.
Wyrok SN 17 czerwca 2004 r., V CK 609/03, LEX nr 109404.
Wyrok SN z dnia 22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 8, poz. 441–444.
Wyrok SO w Warszawie z dnia 25 stycznia 2016 r., III C 251/13, LEX nr 2088579.

SUMMARY

The aim of the following investigation is to critically assess the definition of TV format and its legal relation to the definition of a trade secret, thus, legal protection. Furthermore, the paper focuses on the relevant system of legal protection (and claims) introduced by the Polish Civil Code and the Polish Unfair Competition Act.

Keywords: TV format; trade secret; personal rights; unfair competition